

Johann Mantzel

**Programma, Quo Ad Gloriosissimam Salvatoris Nostri Jesu Christi
Resurrectionem Paschalesque Eiusdem Triumphos sanctissime
devotissimeq[ue] celebrandum, Rector Academiae Rostochiensis M. Johannes
Mantzel/ Gr. Lit. P. P. & Fac. Philos. hodie Decanus, Cives Academicos serio
seduloq[ue] hortatur : [P. P. Sub Sigillo Rectoratus, prima Paschatos feria, seu
pridie Calendas Aprilis A. O. R. MDCLXXIIX.]**

Rostochi[i]: Keilenbergius, [1678]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73399024X>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1678. Oster.

~~M-1256. 27~~

PROGRAMMA, 1678.

QVO

AD

GLORIOSISSIMAM
SALVATORIS NOSTRI

JESU CHRISTI
RESURRECTIONEM,

PASCHALESQVE

EJUSDEM

TRIUMPHOS

sanctissimè devotissimèq;

celebrandum,

RECTOR

ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS

M. JOHANNES Sangel

Gr. Lit. P. P. & Fac. Philos. hodie

DECANUS,

Cives Academicos

seriò sedulòq; hortatur,

ROSTOCH, Typis FRIDERICI KEILENBERGII, Acad. Typogr

M. 1236-27

Qui per proximas hebdomadas, quibus Ecclesia Catholica solennem acerbissimæ passionis & mortis dulcissimi JESU nostri memoriam debitâ reverentiâ recoluit, & qua par est, devotione, ad animum sibi revocavit, tristissimi sedimus, obstiposq; capite intuiti terram præ mœrore fuimus, nunc iterum gloriosô ejusdem Resurgentis triumphô adeò reficimur, uti præ gaudio gestientes, â jubilis nobis haudquaquam temperemus. O bonum, imò optimû: *Surrexit Christus hodie, nuncium! χαίρει πάντες*, verba sunt Cyrilli Hieros. Catech. XIV. ὅσοι πρότερον ἐπειθήσασι, τὰς Ἰουδαίων τὸλμας τε καὶ ὑβριστικὰς ἀκέσασαυτες· ὁ γὰρ ὑβριδὲς εἰς τὸ αὐτῶν ἐνταῦθα πάλιν ἠγέρθη· καὶ ὡσπερ ἡ κτῆ τὸν καιρὸν ἀκρόασις λυπηρὰ τις ἦν, ἔταως ὁ παῖς τῆς ἀναστάσεως εὐαγγελισμὸς ἐμφραίνεται τὴν παρόντας· τὸ πένθος εἰς εὐφροσύνην σραφῆτω, καὶ ὁ κοπιτὸς εἰς χαρὰν· καὶ πλησθῆτω χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὸ σῶμα ὑμῶν, δια τὸν μετὰ τὴν ἀνάστασιν εἰπόντα, χαίρει· *Gaudete omnes, qui antea lugebatis, Judaeorum temeritates & iniquitates audientes: Qui enim contumeliâ ab illis fuerat affectus, hic nunc rursus excitatus est, & sicut de cruce auscultatio tristis erat, sic & Evangelium de resurrectione latificet presentes. Convertatur luctus in gaudium, & dolor in letitiam, & impleatur gaudio & letitiâ os vestrum, propter illum, qui post resurrectionem dixit: Gaudete. Consimili modò Augustinus, Magnus ille Hipponensium Episcopus, nos alloquitur: Surrexit, inquit, Christus, exultet universus mundus: par enim est, ut, sicut omnis creatura lugubri doluit ploratu in morte*

morte creatoris sui, & quæ funere noctis obscuro projecta est exequias in cruce morientis, nunc triumphalem ab inferis reditum resurgentis lata suscipiat. SALVE igitur, festa dies, toto venerabilis ævo, quæ DEUS infernum vicit, & astra tenet. Hac ipsa scilicet Servator noster exutos despoliatosq; Principatus ac Potestates ostentavit confidenter palam, triumphans de illis in semetipso, teste Paulo Col. 2, 15. Hac ipsa, scribente jam laudatô abs nobis l. c. Cyrillo: ὁ νεκρὸς, ὁ ἐν νεκροῖς ἐλευθερὸς, καὶ νεκρῶν ἐλευθερωτῆς ἰγήμεται. Mortuus ille, qui est inter mortuos liber, & mortuorum liberator, resuscitatus est. Hac ipsa, qui resurrexit, ipse cum tripudio Apoc. 1, 18. exclamat: Ego fui mortuus, & ecce sum vivens in secula seculorum, & habeo claves mortis & inferni. Hac ipsa nos, in angustiis nostris cum Johanne flentes, Seniorum quisquam Apoc. 5, 5. solatur: Ne flevieris: Ecce vicit Leo de tribu Juda, radix David, aperire librum, & solvere septem signacula ejus. Quid? quòd in hâc ceu triumphali & κατ' ἑξοχὴν Dominica die, Christianorum fides, eorundemq; resurrectionis spes quàm maximè fundetur. Non enim (refero jam aurea Augustini in Psal. 110. verba) laus fidei Christianorum est, quia credunt Christum mortuum, sed quia credunt, resurrexisse Christum: nam mortuum & pagani credunt, & hoc tibi pro crimine objiciunt, quia in mortuum credidisti. Quæ igitur laus tua? credere resurrexisse Christum, & sperare te resurrecturum esse per Christum. Scilicet hinc est, quòd Scriptura Sacra tam

ope-

opere hanc nostri Servatoris resurrectionem, veluti
 rem revera maximam, inq; tam multis passim locis ad-
 struat: per illam enim viderunt eum mulieres, tetige-
 runt viri, palparunt increduli, ipse, qui revixit, pluri-
 fariam se vivum professus est, atq; per ipsos XL. dies,
 ut affectas suos in fide resurrectionis confirmaret, alla-
 boravit unicè. Imprimis etiam *σκέυος* illud *ἐκλεκτὸν* Paulus,
 hac ipsa *μεσίτη* nostri resurrectione, ut qui maxi-
 mè, delectatur; ut enim ex plurimis paucula solum-
 modò excerpamus, quàm plena gaudii fiduciaq; est
 illa in ep. ab Rom. c. 8, 34. oratio: *quis condemnabit ele-*
ctos Dei? Christus est hic, qui mortuus est, imò, qui re-
surrexit? quàm ponderosa est illa 2. Tim. 2, 8. ad hor-
 ratio: *Memoriã teneto Christum, qui resurrexit à mor-*
tuis? imò totum prioris ad Corinth. caput quintum
 decimum quàm nervosum est? Absit igitur, ut impru-
 denter hinc Spiritui S. contradicamus, quin nobis
 gratulemur, & uti Christianos decet, cum Discipulis
 Luc. 24, 34. *Dominus reverà resurrexit,* plenò lætoq;
 gutture exclamemus. Si enim post tot clarissima ver-
 borum rerumq; testimonia, cum Hæreticis, resurre-
 ctionē Christi negantibus, cumq; Cerintho, homine
ἀνοήτῳ καὶ ἀνοήτων διδασκάλῳ, de quo Epiphanius hæresi 28.
 scribit, quòd dixerit, *Χριστὸν πεπνυμέναι, καὶ ἐσωραμέναι, μήπω δὲ*
ἐξηγέρθαι, μέλλειν δὲ ἀνίστασθαι, ὅταν ἡ καὶ θόλις γένηται νεκρῶν ἀνάστασις.
Christum passum quidem & crucifixum esse, nondum ta-
men à mortuis resuscitatum, ac tum demum, cum omnes
mortui resurrecturi sint, excitandum, adhuc dum face-
remus

remus, eo ipso certe nos ipsos Christo nomineq; Christo
faceremus indignissimos, imò, mysterium mo-
stræ ipsorummet resurrectionis nō credere nos, exin-
de fieret quàm liquidissimum. Mortuorum siquidem
resurrectio à Christi resurrectione ἀδαμαντίνος uniceq;
dependet: nam ipse caput nostrum est, nos membra
ejus sumus. Hinc Augustinus, præeunte Scripturâ, ita
fatur: *Quia resurrexit caput vestrum, hoc sperate mem-
bra, quod vidistis in capite. Proverbum est antiquum &
verum: ubi caput, ibi & cetera membra.* Et Athanasius,
lib. de hum. nat. sulc. *πρῶτον τὸ ἴδιον σῶμα ἤγειρεν ὁ κύριος ἐκ
νεκρῶν, καὶ ὑψώσε· μετὰ ταῦτα ἐγείρει καὶ τὰ μέλη τῆ σῶματος αὐτοῦ,
ἵνα χαρισθῆται αὐτοῖς τὰ πάντα ὡς θεός, ὅσα αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἐλάβε.*
*Primum proprium corpus suscitavit Dominus ex mortuis,
& exalta vit: dehinc etiam membra corporis sui excitabit,
uti donet iis omnia ut Deus, quæ ipse accepit ut homo.* Ter-
tullianus item, lib. de resurrect. carnis: *Christus in exem-
plum spei nostræ resurrexit.* Et quamlibet hujus nostri
corporis resurrectio vel ex ipsa natura commodè
quodammodo illustretur, prout etiam inter alios ab
Augustino Serm. 34. de verb. Apost. factum est, quan-
do, tota, inquit, hujus mundi administratio testimonium
est resurrectionis futuræ. Videmus certè hiemis tempore vel
adventu, arbores spoliari pomis, nudari foliis, sed eas etiam
verno tempore speciem resurrectionis exprimere, quæ pri-
mò quidem incipiunt turgere in gemmis, tunc ornari in flo-
ribus, & vestiri foliis, & postmodum pomis gravari. In-
terrogo te, infidelis homo, qui de resurrectione dubitas,
ubi

ubi sunt ista, quæ tempore, quo Deus disposuit, producuntur? dic mihi, ubi latitant, antequam producuntur? quæ nusquam quidem videntur, sed tamen Deus, qui omnipotens est, & ea ex nihilo condidit, secretâ suâ virtute producit. Hinc jam ad campos & prata respicite, quæ astate transactâ herbis suis spoliantur ac floribus, & nuda remanent ipsa spatia terrarum: sed iterum verno tempore reveſtiuntur, & novo ubiq; germine incipiente, latatur agricola. Certè herba, quæ antè vixit & moritur, rursus reviviscit ex semine: sic etiam nostrum corpus reviviscet ex pulvere. Resurgentis tamen Christi resurrectio resurrectionis nostræ unicum semper fundamentum atq; principium est. Christus resurrexit à mortuis, primitiæ dormientium, quoniam per (unum) hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorū: Et sicut in Adamo omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur, verba sunt expressissima 1. Cor. 15, 20. 21. 22. Vivemus igitur, eo quòd, qui Joh. 14, 19. Vivo ego, & vos vivetis, exclamat, vivat. Hic mortem nostram morte suâ morti dedit, ut vel cum Paulo ex 1. Cor. 15, 54. 55. 56. 57. Absorpta est mors in victoria. Ubi est, mors, victoria tua? ubi est mors tuus stimulus? stimulus autè mortis peccatū est, virtus verò peccati, lex. Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriâ, per Dominū nostrum Jesum Christum; Vel cum Hieronymo ex Epist. 3. O mors, quæ Christi morte mortua es, illius morte nos vivimus: devorasti & devorata es: dumq; assumti corporis Christi sollicitaris illecebrâ, & avidis faucibus prædam invadis, interiora tua adunco dente

confossa sunt. Gratias tibi tua agimus creatura, Christe
Salvator, quòd tam potentem adversarium nostrum, dum
occideris, occidisti: Quid autem miserius homine, qui ater-
nae mortis horrore prostratus, vivendi sensum ad hoc tan-
tum acceperat ut periret? gloriari nunc liceat. Hæc
sunt paschalia nostra gaudia! Hi sunt nostri, post tan-
tam victoriam triumphi! ô utinam ζῶντι καὶ ζῶσιν οἱ ἐντι no-
stro triumphatori Jesu pro tantis beneficiis obseq̄viosi
semper & dicto audientes viverem⁹. Utinam uti sem-
per, ita potissimum diebus hisce paschalib⁹, tales vive-
remus! Habet hoc festum nomē suum à transitu, cum
Israëlitæ festinò pede citra Perditoris Angeli infelicio-
rem tactum ex Ægypto exiverint, & nos ex ipsis infer-
ni faucibus virtute Resurgentis Jehovæ illæsi emerse-
rimus; transeamus ergò vitiorum illecebras, mittam⁹,
quæ Servatorem nostrum sepeliverunt, quæq; Serva-
tor ipse sepelivit, ἀμαρτήματα, atq; maculati agni sanguine
cordis nostri postes tingentes, Deo nostro quantum pos-
sumus serviam⁹. Cur peccata, ob quæ Christus mortuus
est, refricarem⁹? certè omnium mortalium omnia,
maxima, medioxima, minima, nota, occulta, sursum
deorsum, horsum illorsum exprobrantia, in unum co-
acta constipataq; , ut ne unum quidem exciderit, se-
pulchro suo intulit: In æterna ibi nocte maneat: quid
nobis Deo viventibus cum infrugiferis tenebrarum,
operibus? Quid Christiano homini cum diabolico vi-
tio, superbiâ, caninò, lasciviâ, suillò, immunditie, ser-
pentinò, invidiâ &c. esset commercii? cur crapula &
brietas

ebrieras, cum illa omnium flagitiorum quasi metropo-
lis, blandus Dæmon, dulcèq; venenum sit, quam qui
habet, dicente præclare Augustinò, se ipsum non habet,
quam qui facit, peccatum non facit, sed ipse totus peccatum
est, nos fascinaret? Qui mortui sumus peccato, quomodo
adhuc vivamus in eo? Consepulti sumus Christo per ba-
ptismum in mortem, ut sicuti resuscitatus est Christus ex
mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ am-
bulemus Rom. 6, 2, 4. Expurgemus vetus fermentum, ut
simus nova massa, sicuti sumus infermentati. Pascha
pro nobis immolatum Christus est, celebremus ergo festum
non in fermento veteri, neq; in fermento malitiæ & versu-
tiae, sed in panibus azymis, sinceritatis & veritatis, i. Cor.
5, 7, 8. Ast cum hæc & id genus alia per proximè in-
stans triduum à Verbi Divini Ministris proponi incul-
cariq; siveverint, ad eosdè sedulò attentèq; audiēdos,
omnes & singulos æternæ salutis cupidos, in primis au-
tem eos, qui sub Musarum hinc vivunt patrocinio, me-
ritò remittimus, eosq; ut in summò Dei timore, verà-
q; pietate ac debitâ modestiâ triumphale hocce festū
concelebrent, grates etiam, quas mente concipere
possunt, maximas, Deo pro collatis beneficiis persol-
vant, & junctis precibus apud Deum, ut lucem &
flamman Evangelii in cordibus suis clementer accē-
ndat, seq; Spiritus S. radiis gratioli illustret, seriò
admonemus.

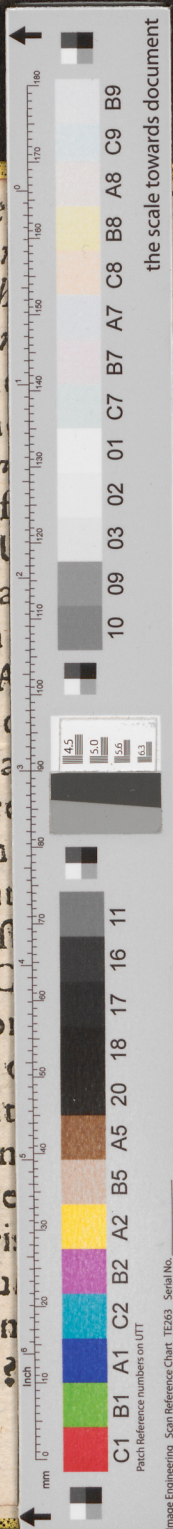
*P. P. Sub Sigillo RECTORATUS, primâ Paschatos feriâ,
seu pridie Calendas Aprilis A. O. R. MDCC LXXIIX.*

confossa sunt. Gratias tibi tua agimus e
Salvator, quòd tam potentem adversarium
occideris, occidisti: Quid autem miserius
na mortis horrore prostratus, vivendi se
tum acceperat ut periret? gloriari nun
sunt paschalia nostra gaudia! Hi sunt n
tam victoriam triumphi! ò utinam ζών
stro triumphatori Jesu pro tantis benef
semper & dicto audientes viverem⁹,
per, ita potissimum diebus hisce pascha
remus! Habet hoc festum nomē suum
Israëlitæ festinò pede citra Perditoris A
rem tactum ex Ægypto exiverint, & no
ni faucibus virtute Resurgentis Jehova
rimus, transeamus ergò vitiorum illece
qvæ Servatorem nostrum sepeliverun
tor ipse sepelivit, ἀμαρτήματα, atq; ma
cordis nostri postes tingentes, Deo nos
sumus serviam⁹. Cur peccata, ob qvæ C
est, refricaremus? certè omnium mo
maxima, medioxuma, minima, nota, e
deorsum, horsum illorsum exprobrant
acta constipataq; , ut ne unum qviden
pulchro suo intulit: In æterna ibi nocte
nobis Deo viventibus cum infrugiferi
operibus? Quid Christiano homini cur
tio, superbiâ, caninò, lasciviâ, suillò, in
pentinò, invidiâ &c. esset commercii?

briste
dum
ater-
tan-
Hæc
tan-
no-
viosi
sem-
vive-
cūm
licio-
afer-
erfe-
am⁹,
erva-
vine
pos-
ortu⁹
ania,
rfum
n co-
t, se-
quid
um,
o vi-
ser-
la &
vrietas